



NIDOS 2015

JAARVERSLAG



NIDOS
jeugbescherming voor vluchtelingen

2



INHOUD

3

Voorwoord	4
Waar Stichting Nidos voor staat	5
Voogdij en gezinsvoogdij	6
<i>Interview "Soms duurt het een jaar om in Nederland te komen, soms jaren"</i>	10
Kwaliteitsbeleid	13
Het toelatings, terugkeer - en opvangbeleid amv's	16
<i>Interview "Hoe jong ze ook zijn, we moeten ze beschouwen als jong volwassenen"</i>	20
Opvang en Wonen in Gezinsverband (OWG)	22
De opvang door het COA	24
De organisatie en de medewerkers	28
<i>Interview "Het is geen moeilijke doelgroep, wij moeten ze leren kennen"</i>	30
Informatievoorziening	32
ICT-omgeving en Maatwerkapplicaties	32
Mediabeleid	33
Nidos leerstoel	33
Nidos en Europa	34
<i>Lijst met afkortingen</i>	36
<i>Algemene gegevens</i>	37
<i>Overzicht (regio-)kantoren mei 2016</i>	38

Dit jaarverslag informeert u over het werk en de belangrijkste gebeurtenissen van 2015 bij en voor Stichting Nidos.

Kenmerkend voor het jaar 2015 is de grote instroom van het aantal minderjarige asielzoekers zonder ouders. Dit betekende dat binnen Nidos alle zeilen bijgezet dienden te worden om een zo goed mogelijke begeleiding aan de jongeren te kunnen geven. We hebben binnen Nidos afspraken moeten maken aan welke werkzaamheden we prioriteit dienden te geven, zoals het regelmatig zien van de jongeren. Met veel inspanning en inzet van alle medewerkers is het gelukt om onze kwaliteit van werken redelijk op peil te houden. Ook voor het nieuwe opvangmodel dat op 1 januari 2016 in werking is getreden moest er in 2015 veel werk worden verzet. Binnen Nidos heeft een aantal mensen er samen met contractpartners voor gezorgd dat aan het einde van het eerste kwartaal van 2016 bijna 2000 alleenstaande minderjarige vergunninghouders in kleinschalige opvangvoorzieningen in diverse gemeenten konden worden opgevangen. Het bestuur en de Raad van Toezicht zijn hier bijzonder trots op en spreken nogmaals hun complimenten uit naar alle medewerkers.

In 2015 bestond de instroom van amv's met name uit jongeren uit Syrië en Eritrea. Twee verschillende groepen jongeren. Wij willen deze groepen goed leren kennen en beter leren begrijpen. Alleen dan kunnen we begeleiding bieden die goed aansluit bij deze jongeren. De Syrische jongeren kennen we, als het gaat om hun achtergrond, als kinderen op de vlucht voor oorlog. De groep Eritreeërs onderscheidt zich. Zij zijn op de vlucht voor de omstandigheden waar de overheid hen in wil laten leven.

We hebben daarom besloten om verschillende deskundigen naar deze laatste groep jonge vluchtelingen te laten kijken. Omdat een aantal jongeren behoorlijk getraumatiseerd leek te zijn, worden bij het onderzoek ook traumadeskundigen van Arq/ Stichting Centrum '45 betrokken. Daarnaast hebben we Eritreeërs gevraagd om op te treden als 'cultural mediators'. Zij kunnen de jongeren uitleggen wat we voor ze kunnen betekenen, wat we van ze nodig hebben, waarom dit onderzoek wordt uitgevoerd, etc. Dit onderzoek, dit project, noemen we het 'Veerkracht' project. Vanuit verschillende invalshoeken verzamelen en delen we kennis over deze doelgroep met als doel: het verbeteren van de positie van alleenstaande minderjarige vreemdelingen uit Eritrea. En misschien wordt dit wel een manier van werken die ook bruikbaar is voor andere doelgroepen. In dit jaarverslag vertellen drie medewerkers, die betrokken zijn bij het project 'Veerkracht', er meer over.

Nidos nodigt u uit kennis te nemen van dit verslag en stelt een eventuele reactie van uw kant zeer op prijs.

Tin Verstegen
directeur/bestuurder

WAAR STICHTING NIDOS VOOR STAAT

5

Nidos is een landelijk werkende instelling die op algemene grondslag werkt. Zij geeft hulp aan jongeren op grond van de voorziening in het gezag en een maatregel voor jeugdbescherming.

De hulpverlening van Nidos is specifiek gericht op alleenstaande minderjarige vluchtelingen en asielzoekers en jongeren die in Nederland verblijven zonder asielaanvraag en voor wie terugkeer naar het land van herkomst een reële optie is.

Het belang van de kinderen staat hierbij voorop. Voor deze jongeren dient, voor zover het gezag in Nederland niet wordt uitgeoefend, een voogdijvoorziening te worden getroffen. De instelling verzorgt, in het verlengde van de voogdij, de opvang voor een deel van haar pupillen.

Tevens voert de instelling de kinderbeschermingsmaatregel Onder-toezichtstelling uit wanneer het om kinderen uit vluchtelinggezinnen gaat.

Om welke jongeren gaat het nu? Het zijn jongeren die door buitengewone omstandigheden hun vertrouwde omgeving hebben moeten verlaten om zich vervolgens in een voor hen geheel nieuwe sociaal-maatschappelijke en culturele omgeving verder te ontwikkelen tot zelfstandige volwassenen. De culturele ontworteling, de geringe kennis van- en inbedding in die nieuwe omgeving, tezamen met de vreemdelingrechtelijke positie maakt hen kwetsbaar en vraagt om een opvoeding en begeleiding vanuit respect, veiligheid en bescherming. Deze visie is gebaseerd op de volgende statements:

- met ama's* is niets mis, ze missen iets
- het vertrek uit eigen land is voor iedere ama ingrijpend
- elke ama komt uit een andere cultuur, heeft een eigen verhaal, eigen verwachtingen van de toekomst en een eigen wil en drijfveer.

* In het Nederlandse vreemdelingenbeleid wordt de term amv (alleenstaande minderjarige vreemdeling) gehanteerd. Deze term is breder dan de term ama (alleenstaande minderjarig asielzoeker). Nidos blijft daar waar van toepassing de term ama hanteren omdat dit inmiddels een begrip is in Nederland.

VOOGDIJ EN GEZINSVOOGDIJ

Voogdij

Voor kinderen die zonder ouder(s) in Nederland asiel aanvragen voorziet Nidos middels tijdelijke voogdij in het gezag. Daarnaast kan de Minister van Justitie andere categorieën minderjarigen aanwijzen die onder voogdij van Nidos kunnen komen. Onder andere zijn daartoe aangewezen: de minderjarige van wie de moeder onder voogdij staat van Nidos en voor of door wie een aanvraag om een (reguliere) verblijfsvergunning onder de beperking 'verblijf bij moeder' is ingediend en de minderjarige waarvoor een verblijfsvergunning onder de beperking 'slachtoffer-aangever van mensenhandel' wordt ingediend.

Nidos wordt door de rechter benoemd tot voogd op grond van artikel 1:253r Burgerlijk Wetboek.

Artikel 253r BW: De rechtbank benoemt een voogd indien:

a één of beide ouders al dan niet tijdelijk in de onmogelijkheid verkeert

het gezag uit te oefenen; of

b het bestaan of de verblijfplaats van één of beide ouders onbekend is.

In de meeste gevallen is over de verblijfplaats van de ouder(s) onvoldoende bekend en is het voor hen onmogelijk om het ouderlijk gezag over de kinderen daadwerkelijk uit te oefenen.

Bij afwezigheid van de ouder vervult de voogd de taak van de ouder, ziet toe op een goede uitoefening van de zorg die de jongere geboden wordt en grijpt in als deze zorg niet toereikend is.

Dit ingrijpen kan leiden tot aanwijzingen die moeten leiden tot verbeteringen. Indien deze verbeteringen niet voldoende worden aangebracht of geen oplossing bieden, kan de voogd de jongere overplaatsen naar een andere opvangvorm.

Totaal aantal voogdijen (exclusief kortlopende voogdijen in het kader van het Schipholproject):

31-12-2015	5.434
31-12-2014	2.582
31-12-2013	1.869
31-12-2012	1.994

In 2015 werden 4.577 nieuwe voogdijen uitgesproken, waarvan 101 kortlopende voorlopige voogdijen met name in het kader van het Schipholproject (waarover hierna meer). Dit zijn er in totaal 3.011 meer dan in 2014 toen er 1.566 nieuwe voogdijen werden uitgesproken. De groei van het aantal voogdijpupillen is in het verslagjaar voornamelijk veroorzaakt door een grote toename van jongeren uit Syrië en Eritrea.

Prévoogdij

De prévoogdijfase is de fase tussen de voogdij-intake door de voogd en de voogdij-uitspraak door de kinderrechter. Veelal betreft het ook de eerste fase van de asielprocedure.

In de fase van de prévoogdij opereert de jeugdbeschermer volledig als belangenbehartiger van de jongere.

Nidos heeft op het aanmeldcentrum (AC) een zogenaamd intakegesprek met de jongere. Op grond van de intake zal de voogdij bij de rechtbank aangevraagd worden.

Na de melding op het AC en naar aanleiding van het intakegesprek wordt door de voogd een beslissing genomen over de meest passende opvang. De meeste jongeren gaan direct door naar een zogenaamde Proces Opvang Locatie (POL) specifiek voor amv's. Na een rust- en voorbereidingstijd van enkele weken zal de algemene asielprocedure (AA)-procedure van start gaan. Afhankelijk van de woonplaats van de jongere zal bepaald worden op welke locatie de jongere deze procedure zal volgen. In 2015 waren er lokaties voor amv's in Ter Apel en in Den Bosch. Op iedere locatie waar de AA-procedure plaatsvindt, werken jeugdbeschermers van Nidos die de jongeren bij deze procedure begeleiden. Tevens onderhouden zij nauwe contacten met de ketenpartners en met de jeugdbeschermers van Nidos uit de regio's teneinde alles goed te doen verlopen.

Dit geldt overigens niet voor kwetsbare jongeren en kinderen jonger dan 13 jaar die direct vanuit het AC in een opvanggezin worden geplaatst (m.i.v. 2016 is deze leeftijd verhoogd naar 15 jaar) en jongeren die mogelijk slachtoffer zijn van mensenhandelaars en daarom direct in de beschermde opvang worden geplaatst.

De prévoogdij fase duurt totdat de rechtbank met een officiële voogdijbeschikking het voogdijverzoek zal bekrachtigen. In het intakegesprek worden gegevens verzameld over de jongere, zijn familie en eventueel over het vluchtverhaal. Ook wordt er gekeken of een jongere een mogelijke slachtoffer van mensenhandel is. Kinderen jonger dan 12 jaar mogen zelf geen asielverzoek indienen. Dit moet een vertegenwoordiger namens hen doen. Dit kan de familie of de voogd zijn.

In 2015 werden er 3203 intakes verricht die tot een voogdijaanvraag hebben geleid. In 2014 waren dit er 1449.

Voorlopige voogdij Schipholkinderen

Nidos voert de voorlopige voogdij uit over kinderen die op de luchthaven Schiphol achterblijven nadat hun ouders of begeleiders zijn aangehouden en in verzekering zijn gesteld in verband met de verdenking van het plegen van een strafbaar feit. Ook alleenstaande minderjarigen die zelf op Schiphol om reden van het plegen van een strafbaar feit in verzekering zijn gesteld, kunnen bij Nidos onder voorlopige voogdij komen.

Binnen Nidos is een apart team samengesteld voor de uitvoering van deze taak.

Om de kinderen van de in verzekering gestelde ouders een zo optimaal mogelijke bescherming te geven plaatst Nidos deze kinderen op geheime adressen, veelal in (opvang-) gezinnen. Het Schipholteam van Nidos beschikt over eigen opvanggezinnen die speciaal voor deze specifieke doelgroep zijn geselecteerd. Hiermee staat Nidos garant om te allen tijde de instroom zonder enige wachtlijst of vertraging op te vangen.

Het team zorgt op een continue basis, afhankelijk van de instroom, voor het hebben van voldoende en passende opvangcapaciteit.

De jeugdbeschermers die deze werkzaamheden uitvoeren werken conform het Schipholprotocol. Het Schipholprotocol is een document waarin de werkzaamheden en de verantwoordelijkheden van de verschillende ketenpartners zijn beschreven.

Voor het uitvoeren van de werkzaamheden conform het Schipholprotocol werkt Nidos nauw samen met de Raad voor de Kinderbescherming regio Haarlem, de KMAR-Schiphol afdeling Jeugd en Zeden en de Rechtbank Haarlem. Dit samenwerkingsverband kent een structureel overleg op zowel beleids- als uitvoeringsniveau.

De voorlopige voogdij die door de Raad voor de Kinderbescherming bij de rechtbank wordt aangevraagd, wordt meestal in eerste instantie voor een periode van 12 weken uitgesproken. Circa 1 ½ uur nadat de rechter de voorlopige voogdij heeft uitgesproken, zal het kind door de voogd opgehaald worden en in een pleeggezin geplaatst worden.

Vervolgens zal de jeugdbeschermer nader onderzoek doen naar het meest wenselijke en passende vervolgtraject voor de jongere. Dat zal altijd in samenwerking en overleg met de ouders/familie van de jongere gebeuren. Voor het realiseren van het vervolgtraject, werkt Nidos naast de hiervoor genoemde organisaties ook nauw samen met de Centrale Autoriteit en de justitiële afdelingen van verschillende Europese en niet-Europese landen.

Binnen twee weken nadat de kinderrechter de voorlopige voogdij heeft uitgesproken, vindt een rechtszitting plaats voor het officieel bekrachtigen van de voorlopige voogdij. Hierbij zijn de ouders aanwezig.

In 2015 heeft Nidos over 84 Schipholkinderen de voorlopige voogdij uitgeoefend.

Gezinsvoogdij

In 2015 werd Nidos voor 68 kinderen nieuw benoemd als gezinsvoogd. Deze kinderen zijn met hun ouders in Nederland.

Het doel van deze ondertoezichtstelling (OTS) is om het kind te beschermen en in het belang van het kind de opvoedingsrelatie tussen het kind en de ouders te verbeteren. De gezinsvoogd organiseert daarvoor de hulp die nodig is om de opvoedingsproblemen te overwinnen. Het kind kan daarvoor eventueel uit huis geplaatst worden.

De volgende aantallen jongeren werden in het kader van een OTS begeleid:

Per 31-12-2015	206
Per 31-12-2014	231
Per 31-12-2013	250
Per 31-12-2012	255

Er zijn meerdere redenen voor een kinderbeschermingsmaatregel. Er kan bijvoorbeeld sprake zijn van opvoedingsproblemen door een verschillend tempo van integratie van ouders en kinderen hetgeen kan leiden tot problemen in de gezagsrelatie tussen ouders en kinderen. De spanningen van het vluchtelingenschap, de asielprocedure en het langdurig verblijf in asielzoekerscentra kunnen de opvoedingsrelatie zo belasten dat een gezinsvoogd wordt benoemd om de situatie te helpen verbeteren. Daarnaast kunnen er problemen ontstaan doordat ouders in het land van herkomst gewend waren hun kinderen in familielieverband op te voeden, terwijl zij het in Nederland zonder die familiesteun moeten doen. Ook kan het kinderen betreffen die samen met hun ouders geen recht meer hebben op opvang in Nederland, maar die ook niet kunnen worden verwijderd, waardoor er een opvoedingscrisis kan ontstaan.

Nieuwe OTS-en kunnen alleen aan Nidos worden toegewezen door de kinderrechter als het een gezin betreft dat een asielverzoek heeft gedaan en in verband daarmee in een opvangcentrum van het COA verblijft. Nidos heeft het Ministerie van Veiligheid en Justitie verzocht om in regelgeving op te nemen dat Nidos ook de OTS-en kan uitvoeren van kinderen in gezinnen waar terugkeer naar het land van herkomst een optie zou kunnen zijn.

Deze OTS-en komen nu bij de andere gecertificeerde instellingen terecht die regelmatig aangeven dat de betreffende OTS meer op de weg van Nidos had gelegen. Hier spelen veelal een rol: onbekendheid van gezinsvoogden met

het vreemdelingenrecht, het belang van de kennis van de verblijfsrechtelijke status voor het goed kunnen uitvoeren van de ondertoezichtstelling en de onervarenheid/onbekendheid met het omgaan met bijvoorbeeld ouders in illegaliteit of ouders die wel willen terugkeren, maar niet kunnen terugkeren.

Van deze kinderen woont 67% bij hun ouders, 18% in een pleeggezin, 13% in een jeugdinternaat voor behandeling en 2% zelfstandig of elders. Deze percentages komen grotendeels overeen met de voorgaande jaren.

Methodiek ontwikkelingen

De Nidosmethodiek uit 2008 is deels gebaseerd op de Deltamethodiek van de reguliere jeugdbescherming en deels op het specifieke karakter van het werken met vluchtelingenkinderen.

De methodiek ontwikkeling staat sindsdien niet stil. Zo heeft Nidos in 2013 Crossborder Networking ontwikkeld, een methode die de context van de jonge vluchteling betreft bij de begeleiding. Dat wil zeggen dat het oude en nieuwe netwerk van de jongeren hier of elders op de wereld wordt betrokken bij ondersteuning, vraagstukken en het ontwikkelen van perspectief.

Deze werkwijze sluit nauw aan bij de ontwikkelingen in de jeugdzorg, waar gewerkt wordt met methodes als Familieberaad en Eigen Kracht Conferenties, en bij de nieuwe Jeugdwet van 2015 waarin het recht op het maken van een eigen familieplan bij de start van een ondertoezichtstelling is vastgelegd. Sinds 2014 zijn de resultaten hiervan in de begeleiding terug te zien. Veel jongeren vinden het fijn dat er regelmatig contact wordt gezocht met familie in land van herkomst.

In 2013 is er een start gemaakt om, met behulp van een extern bureau, te werken aan een digitaal begeleidingsinstrument gericht op zelfredzaamheid. In 2015 is dit voorlopig stop gezet nadat bleek dat het instrument nog onvoldoende aansloot bij de specifieke behoefte van de jongeren.

Het voornemen om de Nidos methodiek verder te ontwikkelen begint concrete vormen aan te nemen. Het doel is de methodiek te vereenvoudigen waar mogelijk en de jongere en zijn familie(netwerk) te empoweren en de eigen krachten van de jongere en zijn familie te stimuleren. De ambitie is om deze methodiek in 2016 te operationaliseren.

Nationaliteit en leeftijd

Eind 2015 telden we bij onze pupillen (voogdij en gezinsvoogdij, 18-plus en jongeren voor wie Nidos zich bereid heeft verklaard de voogdij uit te oefenen) 85 verschillende nationaliteiten.

De meest voorkomende zijn:

	2015	2014	2013	2012
Syrië	1954	326	45	15
Eritrea	1587	585	68	27
Afghanistan	684	207	339	502
Somalië	648	694	690	612
Irak	169	40	48	57
Kongo/Zaire	107	126	134	109

Leeftijdoverzicht van de minderjarige pupillen in percentages:

	2015	2014	2013	2012
Totaal	6317	2928	2231	2330
Tot 12 jaar	13%	20%	25%	24%
12-16 jaar	30%	28%	31%	29%
16-18 jaar	57%	51%	44%	47%

“SOMS DUURT HET EEN JAAR OM IN N

Medewerker project Veerkracht. Is in de jaren 70 met haar ouders gevlucht naar Nederland.

“Volgens de VN zijn er naar schatting vierhonderdduizend Eritreeërs - negen procent van de totale populatie - gevlucht in de afgelopen jaren. Maandelijks vluchten er volgens de UNHCR zo'n vijfduizend Eritreeërs het land uit.

Het gaat vooral om politieke vluchtelingen en om jongeren die vluchten voor de oneindig lange dienstplicht. In Eritrea is er dienstplicht voor mannen en vrouwen tussen de 18 en 40 jaar. Hoewel de dienstplicht officieel 18 maanden duurt, is deze in de praktijk oneindig. Jongeren zijn verplicht het laatste jaar van de mid-

delbare school, 'grade 12' op een militair kamp af te ronden waarna ze direct met de militaire training beginnen. Op dat moment zijn ze tussen de 16 en 20 jaar.”

“Vervolgens zijn ze verplicht mee te werken aan de wederopbouw van het land. Ze worden nauwelijks betaald en worden als arbeidskrachten ingezet in agrarische projecten, in grote langlopende infrastructuurele projecten of als leerkrachten en ambtenaren op scholen en bij overheidsinstanties. Veel jongeren hebben zelf een vader die in het leger dient of in de gevangenis zit. Ze kennen hun vader nauwelijks. Militaire dienst ontduiken en weigeren te werken aan overheidsprojecten wordt gesanctioneerd met lange

gevangenisstraffen. En met martelingen. Alleen kinderen die hoge cijfers op school halen, kunnen soms aan de dienstplicht ontkomen en verder studeren. De rechteloosheid in het leger, de toenemende repressie, de verzwakte economie en de armoede vormen voor jongeren de directe aanleiding om te vluchten.”

“Het vluchten verloopt in etappes via Ethiopië en Soedan. Soms duurt het een jaar om in Nederland te komen, soms jaren. De jongeren vluchten in groepjes via Noord Afrika de Middellandse Zee over, richting Europa. Voor een deel eindigt de reis in Nederland. Het is een gevaarlijke route met veel risico's: elke etappe en elk land betekent nieuwe ontberingen.

NEDERLAND TE KOMEN, SOMS JAREN”

Denk aan bedreigingen, martelingen, vrijheidsberoving en afpersing. Fysiek en seksueel geweld komt veel voor. Tijdens de route zijn ze overgeleverd aan verschillende mensensmokkelaars die meedogenloos kunnen zijn. Lokale overheden houden geen toezicht en profiteren zelfs van de minderjarige vluchtelingen. Wie uitgeput raakt tijdens de route door gebrek aan eten en drinken of ziekte, wordt achtergelaten in de Sahara. Eenmaal in Libië aangekomen, wachten ze op een volgende smokelaar om de oversteek naar Europa te maken. Ook dat kan maanden duren en worden ze verborgen in magazijnen. Door gebrek aan hygiëne, eten en drinken verzwakken de jongeren nog meer en overlijden ze soms.”

“Veel jongeren komen van het platteland in het zuiden. Deze groep heeft nauwelijks een opleiding en eigenlijk ook weinig opvoeding meegekregen. De vaders zitten in het leger en de moeders proberen met veel moeite een gezin te onderhouden. De jongeren zijn niet eerder in contact geweest met een moderne samenleving en hebben weinig of geen financiële middelen. Vaak verkopen de families alles om de kinderen te laten vluchten en hen zo een kans te geven op een betere toekomst. Maar de vlucht, en soms het jarenlange verblijf in kampen, kost geld, veel geld. Dat ze met geld van de familie gevlucht zijn, betekent overigens een grote verantwoordelijkheid voor deze kinderen.”

“Sommige jongeren komen uit Asmara, de hoofdstad van Eritrea. Zij spreken Engels en hebben al kennis gemaakt met de moderne, digitale wereld. Zij participeren makkelijker in onze maatschappij dan de jongeren van het platteland.

Wat ze delen zijn de traumatische ervaringen door het leed dat ze in Eritrea en tijdens hun vlucht gezien en ervaren hebben. Het is een gesloten en naar binnen gekeerde groep. Ze leunen op elkaar voor steun en advies. Gezien het onrecht dat ze is aangedaan, is dat niet zo verwonderlijk. Het is ónze taak om ze te overtuigen dat wij iets voor ze kunnen betekenen. Daar gaan we de komende jaren stap voor stap aan werken.”

Verblijfplaats van de pupillen op 31 december in percentages:

	2015	2014	2013	2012
COA centrale opvang (incl. Pol-locatie)	53%	29%	13%	12%
COA woonproject	9%	14%	12%	15%
Gezinsopvang	27%	37%	47%	43%
zelfstandig	1%	1%	2%	2%
ouders	4%	6%	7%	8%
jeugdinternaat	1%	3%	4%	3%
diversen	5%	10%	15%	17%

In het verslagjaar steeg het percentage van het aantal jongeren verblijvend in de centrale opvang van het COA. Dit valt te verklaren door de, ten opzichte van voorgaande jaren, erg hoge instroom van Syrische en Eritrese jongeren. Zij werden in noodvoorzieningen en zogenaamde pré POL's opgevangen in afwachting van de start van de asielpcedure waarna overplaatsing naar een POL plaatsvond.

Het relatief lagere percentage van jongeren verblijvend in een opvanggezin wordt hiermee ook verklaard omdat voor deze specifieke doelgroep eerst nieuwe gezinnen moesten worden geworven.

In 2015 werd in het totaal aan 6.723 jongeren hulp verleend. Dit is een groei van 76% ten opzichte van 2014. De hulp werd verleend in het kader van prévoogdij, (voorlopige) voogdij, gezinsvoogdij en als voortgezette hulp na de voogdij.

Met onbekende bestemming vertrokken (MOB)

Het aantal pupillen dat met onbekende bestemming is vertrokken maakt evenals voorgaande jaren een groot deel uit van de categorie diversen, maar neemt de afgelopen jaren steeds verder af. Dit is onder meer het gevolg van de aanpak in de Beschermd Opgang (waarover op pag 25 meer)

Beëindiging voogdij

In 2015 werd bij 1093 jongeren de voogdij beëindigd. Voor 955 jongeren was het bereiken van de meerderjarige leeftijd de reden.

Voor 81 jongeren eindigde de voogdij ten gunste van de gezagsuitoefening door de ouders. De andere beëindigingen vloeiden voort uit voogdij-overdrachten aan opvangouders, familie (gezinshereniging) of door ontslag voogdij ten behoeve van tienermoeders die zelf in staat worden geacht het gezag over hun kind te kunnen uitoefenen.

De voogdij vervalt van rechtswege wanneer een jongere 18 jaar wordt. Daarmee stopt de begeleiding vanuit de jeugdbescherming. De jongeren worden geacht zich zelfstandig te kunnen handhaven. De jongeren met een verblijfsvergunning kunnen werken of gebruik maken van studiefinanciering als zij nog studeren en van gemeentelijke voorzieningen indien zij niet kunnen werken. De jongeren die volledig uitgeprocedeerd zijn worden geacht het land te verlaten uiterlijk op hun achttiende verjaardag.

Voortgezette hulpverlening

Eind 2015 ontvingen nog negen jongeren kortdurende voortgezette hulp.

Algemeen

Sinds 2014 is Nidos een gecertificeerde instelling jeugdzorg. Jaarlijks wordt Nidos hiervoor geaudit door het Keurmerkinstituut. In de audit wordt steeds de betrokkenheid van de medewerkers genoemd en de flexibiliteit waarmee Nidos inspeelt op nieuwe (beleids)ontwikkelingen en op het wisselend aantal jongeren. In 2012 heeft Nidos het certificaat INK verkregen met vier van de vijf toe te kennen sterren. In het onderliggende auditrapport is aangegeven dat Nidos er goed in slaagt om in het werk de jongere centraal te stellen. Binnen de wettelijke en intern vastgestelde regels ervaren jeugdbeschermers voldoende ruimte om het werk zo uit te voeren dat de jongere voorop staat. Volgens het INK doet Nidos dat met creativiteit, out-of-the-box-denken en op informele, niet hiërarchische en no-nonsens wijze.

Cliëntenparticipatie

Het betrekken van de jongeren bij de aan hen geboden hulp bevordert hun zelfstandigheid en maakt de begeleiding effectiever. Zowel door Nidos als door de omgeving waarbinnen jongeren verblijven wordt aandacht geschonken aan betrokkenheid van de jongeren. In de methodiek van de voogdij is opgenomen dat een jongere actief wordt betrokken bij het opstellen van zijn begeleidingsplan. Omdat Nidos de ervaring heeft dat de gebruikelijke methode van cliënteninspraak bij haar doelgroep niet aanslaat is de afgelopen jaren gezocht naar een andere aanpak. De verschillende vormen van cliënttevredenheidsmeting waar Nidos de afgelopen jaren mee heeft geëxperimenteerd hebben een plek gekregen in de in 2009 door Nidos ontwikkelde Ama-monitor.

Ama-monitor

De Ama-monitor stelt Nidos in staat om te meten in welke mate de ontwikkelingsdoelen die in de door Nidos ontwikkelde voogdijmethodiek 'Jong en Onderweg' worden nagestreefd en worden behaald. De Ama-monitor bestaat uit verschillende onderdelen die steeds verder ontwikkeld, uitgebreid en verfijnd zijn.

De Rijksuniversiteit Groningen doet voor Nidos onderzoek naar het welbevinden en het ontwikkelingsniveau van ama's in Nederland. Hierdoor krijgt Nidos een beeld van hoe de ontwikkeling naar zelfstandigheid van de pupillen verloopt en hoe ze zelf over hun eigen functioneren denken. Ook krijgt Nidos hiermee inzicht in de visie van de pupillen op de omgeving waarin zij opgroeien en de steun die Nidos hen als wettelijk vertegenwoordiger biedt bij het zelfstandig en volwassen worden.

Om zelf met jongeren in gesprek te komen en te horen waar jongeren in hun begeleiding door Nidos behoefte aan hebben, is Nidos in 2008 begonnen met het organiseren van World Cafés. Het World Café blijkt een goede methode om Nidos en haar doelgroep nader tot elkaar te brengen en hun onderlinge relatie te versterken. Bovendien krijgt Nidos door het World Café zicht op de behoeftes die de doelgroep ten aanzien van de begeleiding door Nidos heeft. Net als in voorgaande jaren is er in 2015 een aantal World Cafés georganiseerd voor OWG-gezinnen en de jongeren die er verblijven. Daarnaast is er evenals in 2014 een World Café voor ex-ama's georganiseerd. Hierin werd met de deelnemers teruggekeken op de periode dat zij bij Nidos onder voogdij stonden en werden zij in de gelegenheid

gesteld aan te geven wat ze verbeterd zouden willen zien in de begeleiding door de voogd. Naar voren kwam dat de deelnemers graag mee willen werken aan het opzetten van een support-groep voor jongeren die nu onder voogdij van Nidos staan en wel wat extra steun kunnen gebruiken, juist van diegenen die vergelijkbare ervaringen hebben. Hiertoe is er een vervolgbijeenkomst georganiseerd over hoe zo'n support-groep opgezet zou kunnen worden. Dit wordt in 2016 verder opgepakt.

Om de mening van voogdijpupillen te horen over de geboden begeleiding gedurende de periode dat ze onder voogdij van Nidos stonden, wordt jongeren gevraagd om op het moment dat de voogdij beëindigd wordt een 'Evaluatieformulier einde voogdij' in te vullen. Het formulier geeft inzicht in de mening van jongeren over onder andere het functioneren van de voogd, de doelen die de jongere geacht werd te behalen, wonen, netwerk, onderwijs, vrije tijd en toekomst. Daarnaast biedt dit formulier ruimte om aan te geven waar men tevreden en niet tevreden over is en hoe het bij ontevredenheid dan volgens de jongere wel had moeten zijn. Het aantal formulieren dat Nidos terugontvangt van de jongeren neemt gestaag toe.

Levensboek

Enkele jaren geleden is er gestart met de ontwikkeling van een zogenaamd "levensboek" voor de jongeren. Bij de ontwikkeling van dit boek zijn jongeren nauw betrokken geweest.

Het levensboek bestaat uit twee delen: het eerste deel geeft informatie over de voogdij, de asielprocedure in Nederland en onderwerpen uit het dagelijks leven, zoals onderdak, gezondheid, geld, school en vriendschap. In het tweede deel kunnen jongeren hun eigen ideeën en ervaringen kwijt over hun leven in Nederland en de toekomst en hun herinneringen aan hun land van herkomst. Er wordt door de jongeren positief gereageerd op het boek vanwege de hoeveelheid informatie die erin is te vinden en

de mogelijkheid die het hen geeft om de eerste periode van verblijf in Nederland vast te leggen. Inmiddels wordt er nagedacht over een digitale versie of een app waarmee aan de jongeren deze informatie wordt verstrekt.

Klachtenafhandeling

Bij de kennismaking wordt aan iedere jongere en verzorger een folder in de eigen taal gegeven. In die folder staat informatie over Nidos als instelling en de hulpverleningsmogelijkheden die de instelling hen kan bieden. Ook staat in de folder hoe een jongere of zijn verzorger een klacht kan indienen als hij of zij niet tevreden is over de geboden hulp.

Nidos beschikt over een volledig onafhankelijke klachtencommissie, ingesteld conform de Jeugdwet. Bij deze commissie zijn in het verslagjaar twee klachten ingediend. Klagers hebben in beide gevallen bij nader inzien hun klacht eerst voorgelegd aan de directie van Nidos. De klachten zijn door de klachtencommissie derhalve als niet geschreven beschouwd. Wat is er mee gedaan? Waar ging het over?

Inzage dossiers

Bij de beëindiging van de hulp aan de jongere wordt het dossier afgesloten en de eindrapportage opgesteld. Het eindrapport wordt met de jongere besproken en aan hem overhandigd. Tevens wordt met de jongere overlegd welke termijn het dossier bewaard dient te blijven. De maximale termijn is vijftien jaar na meerderjarigheid.

Indien er jongere biologische broertjes/zusjes zijn, wordt het pupildossier bewaard tot vijftien jaar na meerderjarig worden van het jongste biologische broertje/zusje. Indien het een kind van een tienermoeder betreft, wordt ook het pupildossier van de tienermoeder bewaard tot vijftien jaar

na meerderjarig worden van haar kind. De jongere kan gedurende de hulpverlening kennis nemen van de inhoud van het dossier.

Incidentenregistratie

In 2010 is Nidos begonnen met het registreren van incidenten op basis van meldingen van de boodschappendienst en jeugdbeschermers.

Het registreren wordt sindsdien stap voor stap geautomatiseerd. De afdeling gedragswetenschappen analyseert twee keer per jaar de incidenten en formuleert aanbevelingen aan de directie om het aantal incidenten te reduceren. De inspectie ontvangt jaarlijks een rapportage. Ook het Keurmerkinstituut hecht belang aan een goed functionerend rapportage systeem over de incidenten.

De toelating van amv's

Met betrekking tot de toelating is er een specifiek AMV-beleid. Allereerst wordt beoordeeld of een jongere in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiel. Indien dit niet het geval is dan wordt ingezet op terugkeer en wordt er gekeken of een jongere kan terugkeren naar zijn ouders of andere familieleden en als dit niet mogelijk blijkt, naar opvanghuizen. Wordt helder dat de jongere niet kan terugkeren, dan kan hij in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning buiten schuld voor amv's. Deze verblijfsvergunning wordt verleend als na uiterlijk drie jaar, of zoveel eerder als duidelijk is dat terugkeer geen optie is, blijkt dat adequate opvang buiten de schuld van de jongere niet gerealiseerd kan worden en de amv nog steeds minderjarig is (dus jonger dan vijftien was bij binnenkomst). De vergunning wordt verleend met ingang van de datum van de asielaanvraag en blijft bedoeld voor uitzonderlijke gevallen.

Insteek van Nidos bij deze herijking is steeds geweest dat de jongeren zo snel mogelijk duidelijkheid moeten krijgen over hun verblijfsperspectief. Als dit perspectief terugkeer is dient dit zo snel mogelijk te worden gerealiseerd. Kan de overheid de terugkeer niet realiseren dan dient dit als consequentie te hebben dat de jongere tenslotte alsnog in het bezit wordt gesteld van een verblijfsvergunning. Dit is volgens Nidos een sluitende aanpak. Zo wordt voorkomen dat er een groep jongeren ontstaat die jarenlang in Nederland verblijft en zich hier ontwikkelt tot volwassene, maar niet wordt uitgezet naar het land van herkomst. Belangrijk punt van aandacht is de invulling van het buitenschuldbeleid voor amv's en de cri-

teria voor de vaststelling van adequate opvang in het land van herkomst. Tot op heden heeft de IND nog geen verblijfsvergunning op grond van het buitenschuldbeleid verstrekt. Nidos blijft in dit kader ook om aandacht vragen voor het onderdeel monitoring van jongeren die teruggekeerd zijn.

CC-benadering: een duurzaam (terugkeer) perspectief voor amv's

Nidos beschikt over een visie op terugkeer inclusief een methodische aanpak om (uitgeprocedeerde) amv's adequaat te begeleiden bij een duurzame en veilige terugkeer. In deze terugkeervisie getiteld 'Een duurzaam (terugkeer) perspectief voor amv's: Commitment van het kind en commitment van de familie, de dubbel C benadering', worden op basis van kennis en ervaringen de mogelijkheden verkend en benoemd om te komen tot een aanpak om uitgeprocedeerde amv's adequaat te begeleiden bij een duurzame en veilige terugkeer. De visie wordt op dit moment geïmplementeerd binnen Nidos en wordt gezien als een visie in ontwikkeling. Dit wil zeggen dat bijstelling op ieder moment kan plaatsvinden onder meer naar aanleiding van praktijkervaringen van jeugdbeschermers of derden. Met deze visie wil Nidos, als voogdijorganisatie, bijdragen aan de discussie over duurzame terugkeer en het ontwikkelen van praktische samenwerking met organisaties in Nederland, Europa en landen van herkomst om duurzame terugkeer van amv's te realiseren.

Doel daarbij is duidelijk te maken waar Nidos als voogdijinstelling voor staat en wat de positie van de voogd is in dit geheel. De voogd heeft tot taak de belangen te behartigen van de amv's en hun ontwikkeling te bevorderen. Wanneer een amv zich geconfronteerd ziet met een kansloze

asielprocedure en de overheid wil dat hij terugkeert dan heeft de voogd tot taak - ook daarin - de belangen van de amv zo goed mogelijk te behartigen en zijn ontwikkeling te bevorderen. Daarbij is het uitgangspunt van Nidos dat een leven in de illegaliteit schadelijk en daarmee onwenselijk is voor jongeren. Belangrijke thema's binnen deze terugkeervisie zijn onder meer de opvang van jongeren in familieverband en monitoring.

De opvang van ama's

De opvang in 2015

De eerste opvang van kwetsbare jongeren, waaronder alle kinderen jonger dan 13 jaar, vindt plaats in opvanggezinnen (met ingang van het inwerking treden van het nieuwe opvangmodel op 1 januari 2016 is deze leeftijd verhoogd naar 15 jaar).

De eerste opvang van de overige jongeren vindt plaats op een POL onder verantwoordelijkheid van het COA. Daarna stromen de jongeren door naar gezinnen of de kleinschalige woonvormen. De campus opvang wordt alleen nog geadviseerd als de jongeren over voldoende vaardigheden beschikken om zelfstandig in de grootschalige opvang te kunnen verblijven.

Begeleiding

In 2015 werden de jongeren in alle opvangvormen – ook de gezinnen – begeleid conform het perspectief dat voortvloeit uit hun asielprocedure (terugkeer dan wel integratie) en is er voor zorggedragen door Nidos dat de opvanggezinnen voor deze taak werden toegerust. Het COA zorgde ervoor dat de medewerkers van de grootschalige opvanglocaties en de contractpartners hiervoor werden toegerust.

De begeleiding in de POL's, Campussen, KWG's en KWE's is gebaseerd op een methodische aanpak die beide opties - terugkeer en integratie - kent. Voor alle duidelijkheid met ingang van 2016 worden alle jongeren met een

verblijfsvergunning opgevangen door contractpartners van Nidos en alle jongeren tot 15 jaar (met of zonder vergunning) in een opvanggezin van Nidos. Het verblijfsperspectief van jongeren wordt door de jeugdbeschermers van Nidos al in het begin van de begeleiding met de jongeren, hun netwerk, en hun omgeving besproken.

Als op grond van beslissingen in de asielprocedure is vast komen te staan wat het perspectief is van een jongere, terugkeer of integratie, wordt dit toekomstperspectief expliciet als een doel opgenomen in het plan van aanpak voor de jongere.

Wanneer er sprake is van terugkeer wordt dit doel tevens vertaald in concrete, op terugkeer gerichte acties. Te denken valt aan bezoeken aan de IOM, deelname aan praktijk gericht onderwijs dat qua inhoud en beroepsperspectief verband houdt met kansen in het land van herkomst, het leggen van contacten met eventuele familie in het land van herkomst, verkenning met de jongere van de formele stappen die gezet moeten worden voor terugkeer en deelname aan door derden georganiseerde projecten gericht op terugkeer. Met het oog op de effectiviteit zullen de geformuleerde acties maatwerk moeten zijn. In het verslagjaar is als gevolg van de grote instroom het opvangmodel in de tweede helft van 2015 onder druk komen te staan. (Zie verder onder knelpunten op pagina 18)

Nieuw opvangmodel amv's m.i.v. 2016

Door het COA en Nidos is een nieuw opvangmodel ontwikkeld dat medio 2014 aan de Staatsecretaris voor Veiligheid en Justitie is aangeboden. In dit plan wordt Nidos verantwoordelijk voor de opvang in gezinnen voor kinderen tot en met 14 jaar en daarnaast voor de opvang van alle jongeren met een status, in gezinnen of anders in KWE's en KWG's. Het COA is verantwoordelijk voor de opvang van jongeren zonder status. De campus opvang zal verdwijnen en vervangen worden door kleinschalige opvangvoorzieningen.

De Staatsecretaris heeft in een brief aan de Tweede Kamer aangegeven dat het nieuwe opvangmodel naar zijn mening voldoet aan de intentie van de moties van enkele kamerleden waarin werd verzocht om amv's meer kleinschalig op te vangen en (meer) amv's in opvanggezinnen te plaatsen.

De Tweede Kamer heeft ingestemd met het nieuwe opvangmodel. In het verslagjaar is hard gewerkt aan het realiseren van het nieuwe opvangmodel. Door de sterk toegenomen aantallen amv's met een vergunning, diende er fors meer capaciteit gerealiseerd te worden dan eerder bedacht was. Ook zijn in het verslagjaar meer amv's in een opvanggezin geplaatst. Van de leeftijdscategorie 0-14 zijn bijna alle amv's geplaatst. Voor een beperkt aantal amv's bleek dat gezinsopvang niet het meest passend was. In de leeftijdscategorie 15-17 zijn de voor 2016 toegezegde 100 extra plaatsen in een opvanggezin al in 2015 gerealiseerd vanwege de extreme instroom.

DT&V en Nidos

De directies van Nidos en de Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) hebben op 25 september 2009 het 'Convenant samenwerking tussen de Dienst Terugkeer en Vertrek en Nidos' ondertekend. Dit protocol geeft in hoofdlijnen de samenwerking tussen beide partijen weer. Afsproken is de onderlinge samenwerking jaarlijks te evalueren en informatie-uitwisseling te laten plaatsvinden in het belang van de jongere. In het voorjaar van 2015 heeft een evaluatie plaatsgevonden, die heeft bevestigd dat de samenwerking op basis van het stappenplan en escalatiemodel goed verloopt.

Knelpunten met betrekking tot de (rechts)positie van jongeren

In 2014 was er sprake van een aantal knelpunten die de (rechts)positie van amv's onder druk zet. Dit zijn overigens knelpunten die ook in voorgaande jaren al speelden en in het verslagjaar niet of slechts deels zijn opgelost.

Opvang van amv's onder druk

Plaatsingen van amv's in de gemeentelijk crisisnoodopvang en noodopvang konden in 2015 door de hoge instroom niet vermeden worden. Het gevolg is geweest dat er veel is verhuisd en er te weinig op de jongeren toegesneden begeleiding is geweest. Dit heeft een nadelig effect op veel jongeren gehad. Eveneens is de doorlooptijd van de IND in de beslissingen op de asielaanvraag toegenomen. Jongeren bleven daardoor langer dan 13 weken in de grootschalige POL opvang.

Gezinshereniging

Jongeren die in het bezit worden gesteld van een verblijfsvergunning asiel, hebben recht op gezinshereniging met hun ouders. Dit recht brengt ook in het verslagjaar veel problemen met zich mee. Vluchtelingenwerk is in verschillende regio's gestopt met het geven van ondersteuning bij gezinshereniging voor amv's en richt zich alleen nog op volwassenen. Nidos heeft daartoe noodgedwongen tijdelijk extra medewerkers aangesteld die jeugdbeschermers ondersteunen bij de mvv-aanvragen.

Nidos ziet zich in het verslagjaar geconfronteerd met een groot aantal aanvragen voor gezinshereniging. De aanvragen zijn vaak complex en de verlengde beslistermijn legt veel druk op de pupil en de familie.

Toename instroom alleenstaande minderjarige vreemdelingen uit Eritrea en Syrië

In het verslagjaar is na een jarenlange afname van de instroom van alleenstaande minderjarige vreemdelingen, sprake van een forse toename, met name van jongeren uit Eritrea en Syrië. Vanwege de hoge instroom moesten jongeren lang wachten tot zij in de gelegenheid werden gesteld om een asielaanvraag in te dienen. In een aantal gevallen gaf dit jongeren veel spanning omdat zij vanwege hun leeftijd het recht op gezinshereniging met hun ouders zouden verliezen. Bij deze jongeren werd veelal een ver-

kort nader gehoor afgenomen. Zij zijn vervolgens grotendeels in het bezit gesteld van een verblijfsvergunning asiel op de b-grond. Knelpunt hierbij is dat als de IND in de loop van de komende vijf jaar reden ziet om deze asielvergunning in te trekken of niet te verlengen, de jongeren jaren later nog hun volledige asielrelaas moeten doen om in aanmerking te kunnen komen voor een vergunning op de a-grond.

Bij de Eritrese amv's deden zich regelmatig problemen voor op het gebied van leeftijdsregistratie: veel jongeren gaven aan bij de IND dat zij meerderjarig waren, terwijl zij op het oog een veel jongere indruk maakten. Dit leidde in voorkomende gevallen tot problemen in de hantering van leeftijden door de IND, maar ook bij verzoeken om voorziening in de voogdij door Nidos. Dit knelpunt is door alle ketenpartners gesignaleerd en in goed overleg is er in voorkomende gevallen maatwerk geleverd.

Bij de Syrische jongeren werd het verschijnsel 'kindhuwelijken' gesignaleerd. Hiermee wordt bedoeld dat er door de IND jonge meisjes worden

opgemerkt die in het verslagjaar in Nederland met hun meerderjarige echtgenoot asiel aanvragen. In het verslagjaar heeft Nidos een meisje als minderjarig en alleenstaand beschouwd als het niet duidelijk was of het om een in Nederland erkend huwelijk ging.

Nidos heeft in deze situaties de vraag aan de rechter voorgelegd of er in het gezag moest worden voorzien. In overleg met diverse partijen zoals de politie, het Landelijk Expertise Centrum Eergerelateerd Geweld, de Raad voor de Kinderbescherming, het COA en gemeenten wordt in het belang van de jongere gekeken naar de meest passende oplossing. Hierbij staat de vraag centraal of samenwonen van het paar verantwoord is. Aan het Ministerie van Veiligheid en Justitie is gevraagd beleid te formuleren over hoe te handelen in deze situaties. Op 5 december 2015 is de Wet tegengaan huwelijksdwang in werking getreden, die tot gevolg heeft dat kindhuwelijken in Nederland niet worden erkend. Dit betekent dat helder is dat alle kindbruiden die hier zijn zonder ouders na aankomst in Nederland bij Nidos onder voogdij komen.

“HOE JONG ZE OOK ZIJN, WE MOETEN ZE

Medewerker project Veerkracht. Is in 2007 vanuit Eritrea gevlucht naar Nederland. Is inmiddels promovendus, zijn promotie gaat over Eritrese vluchtelingen.

“Wat heel belangrijk is, is jongeren die het in Nederland goed doen en goed geaard zijn, bij dit project te betrekken. Jongeren die ook anderen willen helpen én durven te praten. Zij kunnen optreden als

culturele bemiddelaars tussen de jongeren en Nidos. Zij kunnen helpen de jongeren te bereiken en kunnen Nidos aangeven wat ze nodig hebben.”

“Er bestaat zeker hoop voor deze groep jongeren. Ze hebben het allemaal overleefd, tonen kracht en zijn -met de juiste ondersteuning- goed op weg. Ze hebben veerkracht. In 2013 was ik voor

onderzoek in Soedan. Ik sprak daar jongeren in vluchtelingenkampen. Hun ouders stimuleren dat ze onderwijs volgen. Onderwijs betekent meer dan alleen naar school gaan, het is de manier om te overleven, het is veiliger dan vluchten. Het is heel belangrijk dat we ouders hierin blijven aanmoedigen. Wat de kinderen zien, is dat hun ouders al zo lang wachten op veranderingen die vooralsnog niet komen.

BESCHOUWEN ALS JONG VOLWASSENEN”

Kinderen raken hierdoor gefrustreerd. Verliezen soms de hoop en nemen hun toekomst in eigen hand en vluchten. Ondanks dat ze de risico's kennen. Wel met hetzelfde doel: ze willen niet in onzekerheid leven, ze willen vooruit.”

“Vluchten betekent vertrekken op alle fronten. Dat gaat gepaard met veel verdriet en leed. Maar de jongeren zijn sterk, het zijn overlevers.

We moeten niet alleen sturen op slachtofferschap. Ze willen vooruit, ze willen zeker niet terug. Zie ze dan ook niet als slachtoffers. Als ze hier komen, hebben ze nog steeds dromen en plannen. Praat hierover met ze. We moeten met ze in dialoog: Wie ben je? Wat wil je? Ze ondersteunen in hun toekomstvisie en ze tegelijkertijd leren accepteren dat ze dingen hebben meegemaakt waarmee ze moeten

‘dealen’. Hoe jong ze ook zijn, laten we ze benaderen als jonge volwassenen. Ze zijn niet te vergelijken met Nederlandse kinderen. Respecteer hun ervaringen, neem ze serieus.”

OPVANG EN WONEN IN GEZINSVERBAND (OWG)

Met Opvang en Wonen in Gezinsverband (OWG) biedt Nidos opvang aan een grote groep minderjarige pupillen, waarover Nidos de voogdij heeft. Gaat het in andere vormen van opvang om een (meer) professionele relatie van de mentor met het kind, juist in een natuurlijke omgeving van het gezin kan door het (kwetsbare) kind een duurzame persoonlijke relatie worden aangegaan, die ook door kan gaan na het 18e jaar. De noodzaak van het opvangen in een gezin komt niet voort uit een persoonlijk aan de jongere gerelateerd (ontwikkelings) probleem, maar uit de behoefte aan een zo natuurlijk mogelijke vorm van opvang. Bij opvang in een gezin wordt aan jongeren, vanuit veiligheid en perspectief, maximale ontwikkelingskansen geboden. Er dient ruimte aan deze jongeren gegeven te worden om zich vanuit hun eigen cultuur, en als dat niet kan dan in ieder geval met veel respect en begrip voor de eigen cultuur, te ontwikkelen naar een eigen persoonlijkheid en zelfstandigheid en te werken aan een eigen netwerk van contacten.

Kinderen tot en met 12 jaar oud, die zonder verwanten in Nederland arriveren, werden door Nidos in 2015 altijd direct in een gezin geplaatst. In 2016 geldt dit voor alle kinderen jonger dan 15 jaar. Hetzelfde geldt voor kwetsbare oudere jongeren. Jongeren boven de 12 jaar worden veelal eerst opgevangen in een POL. Hier wordt informatie verzameld gedurende maximaal 13 weken. Na het verblijf in de POL stroomt de jongere door naar een vervolgoopvang op basis van een oordeel van de voogd, in overleg met de mentoren van het COA, vanuit het belang van de jongere. Daarbij is de aansluiting van de opvang op de ontwikkeling van de jongere doorslaggevend. Dit betekent dat ook in aansluiting op het verblijf in de POL er de mogelijkheid is van een vervolgverblijf in een opvanggezin.

Opvangpool

Nidos beschikt over een groot bestand aan opvanggezinnen. Dit bestand wordt de opvangpool genoemd en wordt beheerd door de OWG werkers. De gezinnen in de opvangpool zijn geworven en gescreend door Nidos. Daarnaast worden veel jongeren opgevangen bij familie, clan- of stamgenoten; dit zijn de netwerkplaatsen. Ook deze gezinnen worden volledig gescreend.

Veel jongeren worden opgevangen in een zogeheten cultuurgezin. Onder een cultuurgezin verstaat Nidos een gezin dat de cultuur van waaruit de jongere afkomstig is, in belangrijke mate benadert, zo mogelijk doordat (één van de) opvangouders afkomstig (is) zijn uit hetzelfde land van herkomst. Vanwege de samenstelling van het pupillenbestand is het nodig, gezien de diversiteit van culturen, een breed samengestelde keuzemogelijkheid aan gezinnen te hebben. De OWG werkers werven en screenen nieuwe opvanggezinnen. Steeds wordt er gezocht naar gezinnen die op dat moment, maar wellicht ook in de nabije toekomst, nodig zijn. In 2015 heeft de aandacht met betrekking tot de werving zich gericht op de nieuwe groepen van instroom, met name van Eritrese, Syrische en Afghaanse herkomst. De werving en screening van gezinnen voor plaatsing van Syrische kinderen is voorspoedig verlopen en de OWG werkers hebben inmiddels een goed netwerk opgebouwd waarlangs nieuwe gezinnen geworven kunnen worden. Het is ook in 2015 niet eenvoudig gebleken om genoeg geschikte gezinnen te werven ten behoeve van de Eritrese kinderen. Waar mogelijk werden de Eritrese kinderen in andere "Afrikaanse" gezinnen geplaatst.

Methodische ontwikkelingen in 2015

In 2015 heeft OWG haar screeningsmethode verder verbeterd door een verfijnde uitwerking van de veiligheidstaxatie. Daarnaast zijn de indicatoren voor een aanvullende screening vastgesteld en is er een matchingsmethodiek ontwikkeld. Dit laatste leidt er toe dat de matching van kind en gezin navolgbaar tot stand komt op basis van vooraf geïnventariseerde kindfactoren en gezinsfactoren.

Deze methode impliceert dat er direct zicht wordt verkregen op eventuele aandachtspunten in de begeleiding die zo doende overgenomen kunnen worden in het plan van aanpak van het kind en in de begeleiding van het gezin.

Aantal jongeren in een opvanggezin

De leeftijdsverdeling van de jongeren in een opvanggezin is eind 2015 als volgt:

jonger dan 12 jaar	334
12 jaar	114
13 jaar	195
14 jaar	223
15 jaar	273
16 jaar	265
17 jaar	269
totaal	1673

Woonvoorzieningen

In 2015 werden amv's van 13 tot en met 17 jaar die zonder meerderjarige bloed- of aanverwanten naar Nederland kwamen, gedurende de eerste periode van maximaal 3 maanden door het COA opgevangen in speciale POL's. Zoals eerder in de jaarverslag aangegeven is dit opvangbeleid voor amv's gewijzigd met ingang van 1 januari 2016 (zie pag 17).

Door de grote instroom zijn deze termijnen vaak niet gehaald. Tijdens deze periode (maximaal 13 weken) vinden de activiteiten plaatst, die in het kader van de rust en voorbereidingstermijn dienen plaats te vinden, wordt de algemene asielprocedure doorlopen en wordt het advies over de vervolgoptvang geformuleerd. Zoals eerder beschreven worden de jongeren vervolgens doorgeplaatst naar de voor hen meest geschikte vervolgoptvang: opvang in gezinsverband (OWG/Nidos) of KWE/KWG (COA) of ama-campus (COA).

In het verslagjaar was er sprake van een hoge instroom van amv's uit voornamelijk Eritrea, Syrië en Afghanistan. Deze groepen verbleven in de 'wachtkamer Ter Apel', crisis-noodopvang, 'gewone' noodopvang, POL's en campussen (Drachten, Onnen, St. Anna Parochie, Burgum, Oude Pekela, Hoogeveen, Luttelgeest, Dronten, Den Helder, Purmerend, Den Haag, Borculo, Deventer, Almelo, Wageningen, Overberg, Oisterwijk, Budel, Maastricht, Sweikhuizen). Tevens verbleven er grote groepen amv's die met een volwassen begeleider ingereisd waren op de diverse noodopvanglocaties en AZC's.

Om de grote instroom aan te kunnen heeft de IND op AC Ter Apel een tweede hoorlocatie voor amv's ingericht naast de reeds bestaande in Den Bosch. Er bleek echter onvoldoende opvangcapaciteit om door te kunnen plaatsen waardoor de jongeren alsnog te lang in de grootschalige voorzieningen verbleven.

De Kinderwoongroepen (KWG's) zijn bestemd voor kinderen die nog onvoldoende zelfstandig en weerbaar zijn. In de woongroepen is 24-uurs begeleiding aanwezig. Er verblijven ook groepjes kinderen die bij elkaar horen en waarvan de oudste wordt gezien als hoofd van het gezin, maar voor wie het een te zware last zou zijn om de zorg voor de andere kinderen op zich te nemen.

De Kleine Wooneenheden (KWE) zijn bedoeld voor jongeren van 15 jaar tot 18 jaar, die op weg zijn naar zelfstandigheid, meestal van verschillende nationaliteiten. In een KWE wonen vier jongeren met begeleiding. Per vier jongeren is gedurende 28,5 uur per week een mentor aanwezig die hen begeleidt en helpt. Nidos heeft de ervaring dat de jongeren in deze omgeving goed kunnen functioneren.

Campus

Alleenstaande minderjarige asielzoekers in de leeftijd van 16 tot 18 jaar, die zelfstandig en weerbaar zijn, worden na de eerste opvang periode opgevangen op een campuslocatie van het COA. Het betreft een grootschalige opvanglocatie, veelal afgelegen van de bewoonde wereld, waar zo'n

honderd amv's worden opgevangen tezamen met vaak 1000 volwassenen. Nidos heeft geconstateerd dat jongeren in deze grootschalige omgeving zich niet goed ontwikkelen. Met name ten aanzien van scholing en veiligheid blijft de in het vorige verslagjaar geuite zorg bestaan. Inmiddels heeft er besluitvorming plaats gevonden over het nieuwe opvangmodel. Gevolg daarvan is de sluiting van de campuslocaties in 2016.

Op 31 december 2015 verbleven er ongeveer 375 jongeren in de campus. Dit zijn er 57 meer dan in 2014 hetgeen vooral toe te schrijven is aan de hoge instroom van jongeren.

Ook in 2015 wordt er met het COA samengewerkt op basis van een strategische agenda en opnieuw vastgestelde overlegstructuur. De samenwerking is geschoeid op het uitgangspunt dat "we er samen uitkomen". Waar nodig dient er geëscaleerd te worden naar het volgende leidinggevende niveau. De strategische agenda heeft zijn effect gehad. Ook tijdens de piekinstroom heeft dit model gewerkt. Wel bleek het noodzakelijk om op basis van gebeurtenissen een aantal, door het COA gehanteerde oplossingen voor het capaciteitsvraagstuk, tegen het licht te houden en waar nodig aan te passen.

Beschermde opvang

In de beschermde opvang (BO) zijn jongeren opgevangen uit diverse landen, ze bleken vaak zeer getraumatiseerd. Bij de meisjes had dat te maken met de problemen in land van herkomst zoals bijvoorbeeld besnijdenis, uithuwelijking en seksueel misbruik waardoor ze kwetsbaar zijn en makkelijk opnieuw slachtoffer kunnen worden. Daarnaast zijn er diverse meisjes die in Nederland gedwongen in de prostitutie hebben gewerkt maar ook jongens die voor de seksindustrie naar Nederland zijn gehaald. In 2015 zijn er een aantal Syrische kindbruiden in de BO opgevangen vanwege conflicten met hun echtgenoten. Er waren dan zorgen vanuit het

COA of Nidos met betrekking tot eengerelateerd geweld. In gesprekken met alle betrokkenen bleek dat veel zorgen weggenomen konden worden door met betrokkenen om de tafel te gaan en uit te spreken wat er nu eigenlijk speelt. Deze meisjes zijn vervolgens weer uitgeplaatst waarbij goede afspraken zijn gemaakt met het COA. In andere situaties is intensief samengewerkt met het Noordelijk Expertisecentrum Diversiteit van de politie. Deze samenwerking heeft er in één zaak toe geleid dat op zorgvuldige wijze een kindbruid weer met haar familie kon worden herenigd.

Er kwamen in de BO jongeren binnen uit Zuid-Afrika, Kenia, Nigeria, Oeganda, Eritrea en Vietnam. Er is in 2015 een intensieve samenwerking geweest met het EMM (Expertise Centrum Mensenhandel Mensensmokkel). Dit had te maken met de verdwijningen van Vietnamese jongens en meisjes. Door de meldingen van signalen vanuit de BO had het EMM steeds concretere aanknopingspunten voor de eventuele start van een groter recherche onderzoek naar de verdwijningen van deze groep.

Er verbleven meer jongens dan meisjes in de BO en door de toestroom van jongeren uit Eritrea kwamen er ook meer jongeren uit dit land naar de Beschermde Opvang. Voor de jongens uit Eritrea is zelfs een aparte locatie geopend. Na intensieve afstemming met het EMM is geconcludeerd dat het vooral om mensensmokkel ging. De voogden hebben voor alle jongeren een traject uit gezet om door te kunnen stromen naar een KWE, KWG of naar OWG.

Er zijn het afgelopen jaar weinig jongeren geweest die aangifte hebben gedaan. Bij veel jongeren was er sprake van seksueel misbruik en uitbuiting in het land van herkomst of onderweg naar Nederland. Een B8 procedure (B8, een vergunning voor slachtoffers/getuige-aangevers van mensenhandel) biedt deze jongeren dan geen perspectief.

Het grootste aantal heeft daarom de asielprocedure doorlopen met daarbij een grotere kans op een verblijfsvergunning. In een aantal gevallen is van de mogelijkheid gebruik gemaakt om aangifte te doen zonder gebruik te maken van de B8 regeling.

Omdat de jongeren in de Beschermd Opleidingsovername (BO) zich moeten kunnen ontwikkelen en perspectief moeten hebben is er gekozen voor een zogenaamd fasenmodel. De eerste fase wordt gebruikt om te onderzoeken in welke situatie de jongere zich bevindt en hoe groot het risico van mensenhandel is.

Er wordt ingezet op creëren van een gevoel van veiligheid bij de jongere en de competenties en ontwikkelingsvaardigheden worden gedurende deze fase vastgesteld. Op basis van deze factoren wordt gekeken of een jongere doorgeplaatst kan worden naar een volgende fase, waar de jongere meer zijn of haar dagelijks leven zelf kan invullen.

Vanwege de zware problematiek in de groep is het van belang om een gestructureerd programma en veel activiteiten aan te bieden. De methodiek die de voogd hanteert is de gebruikelijke methodiek van Nidos. Echter, het onderscheidend element ten opzichte van het merendeel van de doelgroep van Nidos, is dat er systematisch aandacht is voor een aantal begeleidingsdoelen:

- de eventuele druk waaronder jongeren staan zoveel mogelijk wegnemen door bijvoorbeeld gesprekken met een ervaringsdeskundige,
- de jongeren zoveel mogelijk inzicht verschaffen in hun situatie,
- alert zijn op signalen van mensenhandel,
- het helder krijgen van het perspectief van de jongere,
- en het vergroten van de weerbaarheid (maakt de kans op verdwijning kleiner).

De voogd werkt intensief samen met de teamleider en mentoren van de Beschermd Opleidingsovername. Dit vanwege de voortdurende ontwikkelingen in de opvang. Daarnaast is er een samenwerking met diverse politieregio's met betrekking tot het doen van aangifte van mensenhandel. De ervaring heeft geleerd dat de begeleiding van de jongeren in de Beschermd Opleidingsovername met een lopend rechercheonderzoek meer aanknopingspunten biedt voor voogden om richting te geven aan de begeleiding. Er wordt meer duidelijk over de achtergrond van een jongere en eventuele verdwijningsrisico's. De meeste aangiftes worden geseponneerd vanwege onvoldoende opsporingsindicaties waardoor de zorg blijft bestaan dat de jongeren op enig moment toch weer in handen vallen van handelaren.

In de beschermde opvang is er een goede begeleiding in het proces van aangifte doen en wat dat betekent voor een jongere.

Naast de opvang mogelijkheden voor jongens en meisjes is er ook een Beschermd Opleidingsovername voor zwangere meisjes en tienermoeders. In deze opvang worden de meiden intensief begeleid bij de voorbereiding op het moederschap en de zorg voor hun kind. Tevens worden de meisjes begeleid bij het verwerken van een eventuele ongewenste zwangerschap. Er is een nauwe samenwerking met de huisarts, de Evenaar (GGZ) in Beilen, het Wilhelminaziekenhuis in Assen en de kraamzorg.

Jongens die door het team Ter Apel zijn geïndiceerd voor de Beschermd Opleidingsovername zijn (potentieel) slachtoffer mensenhandel. In vrijwel alle gevallen zijn er vermoedens van seksueel misbruik. Echter bij, met name de Vietnamezen, waren vermoedens van arbeidsuitbuiting. Hier hebben we onvoldoende zicht op kunnen krijgen omdat ze uit de opvang verdwenen zijn.

Het afgelopen jaar hebben we gezien dat een aantal jongeren in groepjes binnen kwam uit landen als Afghanistan, Albanië en Vietnam.

Bij de Afghanen en Albanezen ging het om jongens, bij de Vietnamezen om zowel jongens als meisjes. Veel van deze jongeren zijn vrij snel verdwenen. De druk om te verdwijnen (zeer waarschijnlijk om de handelaar te gehoorzamen) was te groot. In al deze zaken is intensief samen gewerkt met het EMM en de politie, hetgeen in sommige gevallen heeft geleid tot terugkeer van een jongere naar de Beschermd Opleiding. Door het inmiddels meer open karakter van de Beschermd Opleiding verdwijnt deze categorie jongeren teveel. Dit is een punt van zorg. Nidos is in samenwerking met andere organisaties op zoek naar een oplossing voor dit probleem.

Doorstroom vanuit beschermde opvang naar andere COA-opvang bij 18 jaar

Dit was zowel voor de meisjes als de jongens een groot probleem. Wanneer er sprake is van een vergunning is er gespecialiseerde opvang voor handen wanneer de jongere achttien wordt. In alle andere gevallen (jongeren in asielprocedure of waarvan de aangifte is geseponeerd) waren jongeren, zodra ze 18 jaar werden, aangewezen op opvang van het COA. In het verslagjaar heeft de Staatssecretaris op verzoek van het COA en Nidos besloten dat Nidos in samenwerking met het COA zorg coördinatie kan inzetten. Dit houdt in dat, als een jongere op zijn 18e nog niet klaar is binnen de BO, het verblijf verlengd kan worden en de jongere de tijd krijgt om het hele programma (fasenmodel) te doorlopen.

Met het COA zijn afspraken gemaakt dat AZC Emmen als vervolg locatie kan dienen zodat de overgang voor jongeren uit de BO niet te groot is. De voogd zal in de rol van zorg coördinator blijven toezien op het belang van de jongere zolang dit nodig geacht wordt.

Het afgelopen jaar zijn er verscheidene jongeren na hun achttiende naar AZC Emmen gegaan met zorgcoördinatie vanuit Nidos. Vanuit die positie heeft Nidos de mogelijkheid nog toe te zien op de nog eventueel lopende juridische procedure en andere zaken in het belang van de jongere.

Onderwijs

Het scholingsprogramma in de Beschermd Opleiding is opgepakt door Zorggroep Jade. Ze hebben een samenwerkingsverband met een reguliere school. De lessen worden echter gegeven op een locatie van Jade. Alle jongeren in de Beschermd Opleiding kunnen hierdoor de hele week naar school.

Samenwerking met netwerkpartners

Een intensieve samenwerking met alle betrokken partijen is van groot belang. Het afgelopen jaar heeft het door de Europese commissie gefinancierde Nidos-project "Project ketenregie tegen mensenhandel in kinderen" een belangrijk bijdrage geleverd in de afstemming tussen de vele ketenpartners.

Nidos treedt daarnaast op als voorzitter van het COBO (Casuïstiek Overleg Beschermd Opleiding) waar ketenpartners om de acht weken bij elkaar komen. Tevens is Nidos vertegenwoordigd in de Ketenaanpak Mensenhandel in de provincie Groningen en Friesland. Het blijft een punt van aandacht dat alle betrokken partijen zich blijven realiseren dat ieder vanuit zijn eigen (wettelijke) taak dient te handelen. Maar in zijn algemeenheid kan worden gesteld dat de meerwaarde van de samenwerking in dit project nadrukkelijk is bewezen.

DE ORGANISATIE EN DE MEDEWERKERS

De medewerkers van Nidos hebben in 2015 een grote inzet getoond om de forse toename van het aantal pupillen zo goed mogelijk te laten verlopen. In het kader van de professionalisering van de jeugdzorg is in 2015 structurele intervisie ingevoerd en is er aangevangen met het werken met competenties in het scholingsaanbod en in ontwikkelgesprekken met medewerkers.

Personeelsformatie

Het aantal medewerkers van Nidos steeg in 2015 van 263 naar 380. Het aantal formatieplaatsen, op basis van een volledige arbeidsplaats van 36 uur, steeg van 236 naar 342 fte. Daarnaast werden in de tweede helft van 2015 circa 47 jeugdbeschermers op detacheringsbasis en 13 administratieve medewerkers als uitzendkracht ingezet.

In 2015 gingen er 22 medewerkers uit dienst, waarvan van 12 medewerkers het dienstverband van rechtswege eindigde, met drie medewerkers het dienstverband met wederzijds goedvinden is beëindigd, van drie medewerkers eindigde het dienstverband in de proeftijd, drie medewerkers het dienstverband zelf hebben opgezegd en één medewerker ging met pensioen.

In 2015 traden 145 medewerkers in dienst, inclusief medewerkers op invalbasis. Hiermee was de formatie nog niet op orde. Met ingang van 1 maart 2016 was dit wel gerealiseerd.

Overzicht aantal medewerkers en formatieplaatsen

Functie	Medewerkers 31-12-2015	Medewerkers 31-12-2014	Formatie 31-12-2015	Formatie 31-12-2014
jeugdbeschermers	289	199	265	180
regioadministratie	28	22	23	18
regiomanagers	15	11	15	11
hoofdkantoor	48	31	40	27
totaal	380	263	343	236

Verzuim

In het onderstaande overzicht is te zien dat het verzuimpercentage in 2015 is gedaald ten opzichte van 2014. Dit is bijzonder, zeker gezien de grote werkdruk in 2015. De meldingsfrequentie is ongewijzigd.

Overzicht verzuim

	2015	2014
Verzuim exclusief verzuim i.v.m. zwangerschap	3,6%	4,3%
Meldingsfrequentie	0,6%	0,6%

Scholing en training

De afdeling gedragswetenschappen is in 2015 uitgebreid mede met het oog op het bieden van scholing en training aan alle nieuwe medewerkers. Nidos is een Cedeo-erkend opleidingsinstituut en sinds 2014 verzorgen de juristen en gedragswetenschappers zelf de functiescholing voor beginnende jeugdbeschermers.

Daarnaast biedt de afdeling gedragswetenschappen een 6-daagse cursus interculturele ontwikkelingspsychopathologie aan en een interculturele training actief luisteren. Er is een e-learn scholingsprogramma kindermishandeling in een interculturele context ontwikkeld dat in 2016 operationeel wordt. De enorme toename van nieuw personeel vraagt om een intensief scholingsaanbod. Dankzij de scholingsmedewerker die in 2015 is aangenomen lukt het met creatieve oplossingen om het aanbod hier op af te stemmen. De scholingen zijn geaccrediteerd, de jeugdbeschermers kunnen daardoor de benodigde punten voor hun beroeps-herregistratie halen.

Werken met competenties

Voor aanvang van 2015 heeft Nidos besloten om de functioneringsgesprekken te vervangen voor een nieuwe gesprekscyclus, om daarmee de professionele ontwikkeling van medewerkers beter te ondersteunen. Deze nieuwe gesprekscyclus bestaat uit een (éénmalig) competentiegesprek met medewerkers (in 2015 alleen met jeugdbeschermers), wat na een halfjaar opgevolgd wordt door een ontwikkelgesprek. Vervolgens is het beleid dat dit ontwikkelgesprek jaarlijks met elke medewerker gevoerd wordt. In 2015 zijn de te bespreken competenties vanuit de organisatie, vanuit de leidinggevenden en vanuit de medewerkers uitgekozen uit het

competentieprofiel jeugdbeschermer Nidos, dat hiervoor is ontwikkeld. Het doel van deze vernieuwing was dat de gesprekken meer toekomst- en ontwikkelingsgericht zouden worden. De nieuwe gespreksvorm moet leiden tot meer aandacht voor de ontwikkeling van de competenties in het competentieprofiel van de functie van jeugdbeschermer, het beter in kaart brengen van de scholingsbehoefte en het inzichtelijk maken van de voortgang van de beroepsregistratie. Daarbij geeft het nieuwe beleid inzicht in de competentieontwikkeling, waarmee onder meer de resultaten van de gevolgde scholing inzichtelijk worden.

De eerste resultaten zijn veelbelovend. Medewerkers en leidinggevenden zijn enthousiast en hebben aangegeven de meerwaarde te ervaren van het werken met competenties.

Intervisie

In 2015 is voor het eerst structureel intervisie voor jeugdbeschermers door de werkgever gefacilieerd. De voorzitters van de intervisiegroepjes zijn hiervoor getraind in intervisiemethodiek. De leerpunten uit de intervisie worden in de hierboven beschreven ontwikkelgesprekken besproken, op die manier heeft intervisie een functie binnen de professionele ontwikkelcyclus.

“HET IS GEEN MOEILIJKE DOELGROEP

Marjan Schippers hoofd van de afdeling gedragswetenschappers en betrokken bij project Veerkracht.

“Met het project Veerkracht richten we ons op het verbeteren van de kwaliteit van de begeleiding van alleenstaande minderjarige vreemdelingen uit Eritrea. Met Arq/Stichting Centrum '45 hebben we een aantal deelpro-

jecten geformuleerd, zoals kennis van de doelgroep genereren en verspreiden, een instrument ontwikkelen om de veerkracht van deze jongeren te vergroten en eerste hulp bij trauma, een preventieve interventie.

Met de kennis die we opdoen, creëren we een goede kans om aansluiting te vinden bij deze jongeren. En dat is nodig. Deze jongeren

staan ver af van onze samenleving en het wantrouwen van anderen is een normaal onderdeel van hun leven en nodig om te overleven. Niet alleen in Eritrea zelf, maar ook tijdens de vlucht naar Nederland. Ze zijn groepsgericht, ook dat past in hun overlevingsstrategie.

We spreken wel over collectieve trauma's, omdat ze met elkaar trauma's hebben beleefd. Wat ook

EP, WIJ MOETEN ZE LEREN KENNEN”

opvalt, is dat geld heel belangrijk is. Geld is nodig om hun reis af te betalen en de boetes te voldoen die hun familie in Eritrea opgelegd heeft gekregen vanwege hun vlucht. Dit is soms een reden dat ze niet willen wonen in gezinsverband of kleinschalige opvang, omdat ze daar minder geld ter beschikking hebben.”

“Om echt aansluiting te krijgen met deze doelgroep, werken we

in het Veerkracht Project met cultureel mediators. In België en Italië hebben ze met deze ‘cultural mediators’ al goede ervaringen opgedaan.

Onder cultureel mediators verstaan we Eritreeërs die naast de taal, ook de cultuur van Eritrea en Nederland kunnen vertalen. Het kunnen rolmodellen zijn, zoals ex amv-ers, die hier hun toekomst richting weten te geven door te

studeren of te sporten. Door dit project hopen we beter in contact te komen met de jongeren, ze te leren begrijpen. Alleen dan kunnen we ze goed begeleiden, hun veerkracht vergroten en ondersteunen bij het vinden van hun weg.

Ach, het is helemaal geen moeilijke doelgroep, wij moeten ze alleen beter leren kennen. Daarom is dit project zo mooi.”

Intern worden de werknemers van Nidos via het tweemaandelijks informatiebulletin "Ambulant" op de hoogte gesteld van belangrijke ontwikkelingen in en om het werkterrein van Nidos.

De interne informatie is gestroomlijnd middels een intranetsite 'Kennisweb' voor medewerkers.

ICT-OMGEVING EN MAATWERKAPPLICATIES

2015 was op ICT gebied een jaar met grote uitdagingen. Naast de gebruikelijke doorontwikkeling van de maatwerkapplicaties PRS (Pupil Registratie Systeem) en EPD (Elektronisch Pupil Dossier)/ EGD (Elektronisch Gezins Dossier), welke gericht waren op verbetering en optimalisatie, heeft de grote groei van de organisatie ook op ICT gebied de nodige impact gehad. De ICT omgeving is flexibel ingericht en schaalbaar, maar door de grote groei waren er met name op het gebied van performance een aantal vraagstukken.

Eind 2015 is er gestart met een project om de ICT omgeving te optimaliseren en klaar te maken voor eventuele verdere groei in 2016. Acties die hieruit voort komen, zullen naar verwachting in het eerste kwartaal van 2016 hun beslag krijgen. Daarnaast lag er op ICT gebied een grote uitdaging als gevolg van het nieuwe opvangmodel, waarbij contractpartners in opdracht van Nidos huisvesting voor statushouders verzorgen.

Op 1 januari 2016, de datum waarop het nieuwe opvangmodel van start is gegaan, moest Nidos een geautomatiseerd systeem hebben waarin gegevens omtrent pupillen gedeeld kunnen worden met de partners die de opvang verzorgen. Het gaat dan om gegevens over administratie, registratie en financiële handelingen, uiteraard met inachtneming van privacy van de jongeren die bij Nidos onder voogdij staan.

Tenslotte zijn er op het gebied van scholing de nodige stappen gezet op ICT gebied. De eind 2014 gerealiseerd e-learning module inzake het protocol kindermishandeling, is in de vorm van een pilot in 2015 aan een kleine groep medewerkers aangeboden. Na evaluatie van de pilot is gebleken dat de vooraf gestelde doelen behaald zijn. Op basis hiervan is besloten om in 2016 e-learning breder in te gaan zetten binnen de organisatie, waarbij mogelijk meerdere tot nu toe klassikale trainingen, omgezet zullen worden in een e-learningmodule.

Uitgangspunt voor alle te ontwikkelen e-learningmodules is dat de modules voldoen aan de eisen die Cedeo stelt en hiermee in aanmerking komen voor accreditatie. Daarnaast is in het vierde kwartaal van 2015 gestart met de ontwikkeling van een digitale opleidingsmodule, welke gekoppeld

wordt aan het interne Kennisweb. Met behulp van deze module kunnen onder andere inschrijving en opvolging van scholing geautomatiseerd plaats vinden. Hiermee wordt een grote efficiëncyslag beoogd en zal het aanbieden en (op)volgen van scholing laagdrempeliger worden.

MEDIABELEID

Nidos is graag bereid om journalisten informatie te geven over de instelling zelf en haar werkzaamheden. Op vragen over individuele pupillen wordt niet ingegaan: het belang van de pupil staat voorop.

Het doel is om de persoonlijke levenssfeer van de jongere zo goed mogelijk te beschermen en zoveel mogelijk veiligheid voor hen te garanderen.

NIDOS LEERSTOEL

Prof. dr. mr. M.E. (Margrite) Kalverboer is per 1 oktober 2012 door Stichting Nidos benoemd tot bijzonder hoogleraar 'Kind, (Ortho)pedagogiek en Vreemdelingenrecht' bij de Faculteit Gedrags- en Maatschappij wetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen.

Margarite Kalverboer is orthopedagoog en jurist en verbonden aan de basiseenheid Orthopedagogiek. Ze is tevens verbonden aan het on-

langs opgerichte Kennis- en Expertisecentrum voor Kinderen en Vreemdelingenrecht, dat is gelieerd aan het Ambulatorium van de betreffende basiseenheid. Aan de Rijksuniversiteit Groningen houdt Margarite Kalverboer zich onder andere bezig met de vraag hoe het juridische begrip *belang van het kind* pedagogisch geduid en gewogen moet worden binnen vreemdelingenrechtelijke procedures waarmee alleenstaande en andere minderjarigen in Nederland en daarbuiten te maken krijgen.

Nidos en Europa

De afgelopen jaren heeft Nidos contacten gelegd met organisaties uit diverse Europese landen die zich bezig houden met amv's. Het idee ontstond om 'good practices' met betrekking tot voogdij over amv's uit te wisselen en hiertoe een Europees netwerk van voogdijinstellingen op te zetten. In 2008 en de jaren daarna zijn er hiertoe verschillende Europese subsidies aan Nidos toegekend en is er intensief samengewerkt met partners uit andere Europese landen.

In 2012 zijn er vervolgsubsidies aangevraagd om verder te werken aan verdieping op deelonderwerpen. In 2015 is een aantal van deze projecten afgerond en daarnaast zijn er dit jaar twee nieuwe projecten opgestart:

Dublin support for guardians (afgerond)

Vooruitlopend op de implementatie van Dublin III met ingang van januari 2014 en de vragen die dit vanuit het veld naar verwachting op zal roepen is er door Nidos met partners uit Frankrijk en België onder het Europese Vluchtelingen Fonds (EVF) een project gestart waarmee onder andere een Dublin-helpdesk voor de voogden van amv's is ontwikkeld en waarbij in kaart is gebracht welke organisaties er in een betrokken lidstaat benaderd kunnen worden wanneer er sprake van een Dublinoverdracht van een amv.

Er zijn voor dit project in 2013 en 2014 bezoeken gebracht aan tien verschillende EU lidstaten en het is begin 2015 afgerond met een eindrapport en een conferentie.

Ketenregie (afgerond)

Dit project is voortgekomen uit een project van het COA over besloten opvang van deze groep. Aan het eind van dat project werd de wens tot het beter laten functioneren van de ketenregie rondom minderjarige slachtoffers van mensenhandel in Nederland uitgesproken en aan Nidos gevraagd om dit op zich te nemen. Er is op alle niveaus gewerkt aan verbetering in de keten en het project is begin 2015 afgerond.

Reception and living in families (afgerond)

Dit project richtte zich op het ontwikkelen van kennis over opvang van amv's in gezinnen. Het met elkaar verbinden van relevante stakeholders, het promoten van 'good and promising practices' en het bieden van land specifieke strategieën ter vergroting van het aantal amv's dat in een gezin wordt opgevangen.

Het project is begin 2015 afgerond met een rapport met aanbevelingen en een conferentie. Het heeft inmiddels geresulteerd in een vervolgproject: Alternative Family Care (ALFACA)

ALFACA (opgestart)

Naar aanleiding van de resultaten van het hierboven genoemde RLF project zal er binnen ALFACA een Europees in te zetten training worden ontwikkeld voor professionals die werken met opvanggezinnen en de jongeren die er wonen. Het project is in oktober 2015 gestart en er zijn partners uit Duitsland, Tsjechië, Denemarken, België en Oostenrijk bij betrokken.

Er wordt een handboek opgesteld met modules gericht op de specifieke achtergrond en situatie van amv's en werving, matching, screening en begeleiding van gezinnen. Ook zal er een Engelstalige e-learning omgeving worden ontwikkeld.

Over beiden is in een train-de-trainer sessie in december 2015 tekst en uitleg gegeven aan rond de 25 deelnemers uit lidstaten van de Europese Unie.

Veerkracht (opgestart)

Het project Veerkracht is een samenwerkingsproject tussen Nidos en Arq/Centrum '45, gefinancierd door het Europese Asiel- en Migratiefonds (AMIF). Het richt zich op het verbeteren van de positie van alleenstaande minderjarige vreemdelingen uit Eritrea. Deze jongeren hebben vaak veel meegemaakt en kunnen moeite hebben zelfstandig een toekomst te krijgen. Het project beoogt de begeleiding, de opvang en de vreemdelingenketen beter aan te laten aansluiten.

Gebruikte afkortingen

AA-procedure	Algemene asielprocedure	EVRM	Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens
AC	Aanmeldcentrum	IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
AFK's	Aandachtsfunctionarissen Kindermishandeling	IOM	Internationale Organisatie voor Migratie
AMA	Alleenstaande minderjarige asielzoeker	IVRK	Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind
AMV	Alleenstaande minderjarige vreemdeling	KMAR	Koninklijke Marechaussee
AZC	Asielzoekerscentrum	KWE	Kleine wooneenheid
BAMw	Beroepsregistratie van Agogische en Maatschappelijk werkers	KWG	Kinderwoongroep
BO	Beschermde Opvang	MOB	Met onbekende bestemming
COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers	MVV	Machtiging tot Voorlopig Verblijf
DJJ	Dienst Justitieel Jeugdbeleid	OTS	Ondertoezichtstelling
DT&V	Dienst Terugkeer & Vertrek	OWG	Opvang en wonen in gezinsverband
EGD	Elektronisch gezinsdossier	P&O	Personeel & Organisatie
EPD	Elektronisch pupildossier	POL	Proces Opvang Locatie
EU	Europese Unie	PRS	Pupil Registratiesysteem
EVF	Europees Vluchtelingen Fonds		

Algemene gegevens

Stichting Nidos staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nummer 30176667.

Samenstelling Raad van Toezicht Stichting Nidos

Naam	Woonplaats	Functie
Dhr. J. Broertjes	Beilen	Voorzitter
Dhr. R. Andringa	Zwolle	Lid
Mw. E. Boot	Rotterdam	Lid
Mw. D. Ghidei	Amsterdam	Lid
Dhr. J. Wienen	Katwijk	Lid

Bestuur Stichting Nidos

Naam	Functie
Dhr. G.F.M. Verstegen	directeur/bestuurder
Dhr. K. de Kruijf	financieel directeur
Dhr. P. van den Born	adjunct directeur

Overzicht (regio-)kantoren mei 2016

Locatie	Bezoekadres	Leidinggevende	Locatie	Bezoekadres	Leidinggevende
Amersfoort	Stadsring 165b 3817 BA Amersfoort	Jeroen Tazelaar	Groningen	Laan Corpus den Hoorn 108 9728 JR Groningen	Korien Dijkstra
Arnhem	Jansbuitensingel 20 6811 AD Arnhem	Michelle Lammers	Haarlem	Amsterdamsevaart 268 2032 EK Haarlem	Hossein Keivan Rad
Assen	Overcingellaan 13B 9401 LA Assen	Milou Fiselier	Instroomteam Ter Apel	Ter Apelerven 5 9561 MC Ter Apel	Brigitte Claassen
Assen (Beschermd Opvang)	Overcingellaan 13B 9401 LA Assen	Karin Veurink	Instroomteam Den Bosch	Leeghwaterlaan 16 5223 BA Den Bosch	Ohad Topper
Breda	Nieuwe Ginnekenstraat 38-40 4811 NS Breda	Erik Polet	Instroomteam Schiphol	Bezuidenhoutseweg 187 2594 AH Den Haag	Ohad Topper
Den Bosch	Emmaplein 4 5211 VW Den Bosch	Hans Raats	Rotterdam	Eudokiaplein 34 3037 BT Rotterdam	Ingrid Bakker
Eindhoven	Europalaan 44 5623 LJ Eindhoven	Lambertine Schoemaker	Zwolle	Ferdinand Bolstraat 25a 8021 ES Zwolle	Hurik van Engelen

Colofon

tekstredactie: Elsbeth Faber
vormgeving/opmaak: Gerard van der Krogt, Utrecht
druk: van de Garde I Jémé, Eindhoven

Utrecht, april 2016

Stichting Nidos

Maliebaan 99
Postbus 13021 3507 LA Utrecht

T 030 239 12 00 F 030 239 12 90
www.nidos.nl



NIDCS
jeugbescherming voor vluchtelingen